

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van Haarlem

onderwerp: enkele vragen..

Haarlem, 1 augustus 2023.

Geacht college,

Twee WOO-verzoeken dd. 7 en 28 juni jl. hebben helaas niet geleid tot antwoord op mijn vragen c.q. de juiste documenten.

Mogelijk is het WOO-kader voor u een hindernis. Graag kom ik u in dat geval tegemoet.

Hierna stel ik als burger dezelfde vragen over uw bestuurlijke voornemens met betrekking tot de beoogde omvorming van de Haarlemse wijkraden.

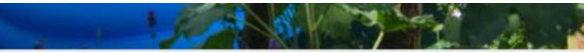
Mogelijk lukt het u nu wel mijn vragen te beantwoorden.

Sinds enige tijd lees ik met enige regelmaat ingezonden artikelen/brieven in de lokale media over het gemeentelijk voornemen om te komen tot 'wijkplatforms'.

Deze wijkplatforms zouden, naar het inzicht van uw college, beter functioneren dan de reeds decennia bestaande wijkraden in Haarlem.

In het huidige coalitieprogramma staat het op pagina 18 als volgt omschreven:

We waarderen bewoners die zich inzetten voor hun wijk. De wijkraden vormen we om naar wijkplatforms, in overleg met de bewoners van de wijk, om betrokken Haarlemmers meer ruimte te geven. Een wijkplatform is een netwerk van bewoners, ondernemers en anderen in een wijk. Het wijkplatform zorgt voor verbinding tussen mensen en groepen

in de wijk. En voor verbinding tussen de wijk en de gemeente. We experimenteren daarnaast verder met het recht voor bewezen en succesvolle bewonersinitiatieven om de gemeente uit te dagen.

Deze omvorming is in juridische zin te vergelijken met de coalitie die de oppositie gaat omvormen.

Eigenlijk gaat dit gemeentelijk voornemen over de wijze waarop bewoners zich (willen) organiseren in hun omgang met het stadsbestuur. En dat lijkt me een onderwerp waar de gemeente niet over gaat.

Bewoners kiezen immers zelf hun wijze van samenwerken, georganiseerd of niet-georganiseerd.

Het lijkt er op dat de gemeente te veel 'last heeft' van de ideeën en plannen die de afgelopen jaren door verschillende wijkraden (met hun betrokkenheid, lokale kennis, ervaring, archieven, collectieve geheugen) zijn ingediend bij de gemeente. De gemeentelijke laden zijn er goed mee gevuld.

Er ontstaat, mogelijk ongewild, het beeld dat de gemeente 'in control' wil zijn en belangen onderkent bij het organiseren van hybride bewonersorganisaties en laten inslapen van wijkraden.

Ook het vorige college van B&W trachtte via hun plan 'Nieuwe Democratie' invloed van bewoners op het gemeentelijk beleid te marginaliseren.

Daar is destijds onder meer het beeld ontstaan de wijkraden (vaak zijn dit rechtspersonen) te ontmantelen en om te vormen tot zogenoemde wijkplatforms.

De gemeente suggereerde t.t.v. de bijeenkomsten over de beoogde Nieuwe democratie dat de op te richten wijkplatforms beter zouden functioneren dan de soms al ruim veertig jaar bestaande wijkraden. Zakelijke argumenten of onderzoeksresultaten voor deze stelling zijn mij niet bekend.

1- Waarom zouden die door u beoogde wijkplatforms beter dan wijkraden, bewonerscollectieven, wijkcoöperaties, straatverenigingen, pleinbewoners, een groepje burens, een groep kinderen e.d. fungeren in hun contacten met het stadsbestuur?

2- Wat dragen die beoogde wijkplatforms beter bij dan andere groeperingsvormen van burgers aan de door u beoogde 'Nieuwe democratie'?

3- Bent u bereid uw voornemen tot het omvormen van wijkraden te herzien en het mogelijk te maken dat wijkraden naast wijkplatforms en andere (in) formele groeperingsvormen van burgers kunnen bestaan én subsidie kunnen ontvangen?

Als suggestie voor de door u beoogde vormen van 'Nieuwe Democratie' geef ik u in overweging dat de Haarlemse gemeenteraad en het college zelf eerst het goede voorbeeld gaan geven i.p.v. het concept bij burgers te slijten.

Het is soms tenenkrommend om aan te zien hoe de meerderheid van de Haarlemse raad omgaat met standpunten van minderheden in die raad. Meestal worden deze beleefd aangehoord en voorts genegeerd. Diverse voorbeelden spreken voor zich, het recent afblazen door de coalitie van een referendum over het uitbreiden van betaald parkeren in een flink aantal nieuwe wijken is een nieuw voorbeeld. Bezwaren van burgers uit die wijken werden beleefd aangehoord: meepraten, meedenken, meedoen. Bedoelt u dit verschijnsel ook met 'Nieuwe Democratie'?

Het patroon van aanhoren en verder negeren wordt door verschillende wijkraden herkend. Ons stadsbestuur is in wezen niet geïnteresseerd in andersdenkenden, afwijkende standpunten of ideeën die niet passen in hun (coalitie)opvatting. Een inhoudelijk gesprek met andersdenkenden is er niet of slaat dood. 'Not invented here' is blijkbaar het devies van ons stadsbestuur.

Terug naar de kern.

Bewoners bepalen zelf of en hoe ze zich willen organiseren of door wie zij hun belangen willen laten vertegenwoordigen.

Daar hebben zij in de meeste gevallen de gemeente niet bij nodig.

Het enige instrument dat de gemeente bij dit onderwerp in handen heeft, is 'geld' en de bijbehorende subsidieverordening die de geldverdeling en controlemechanismen beschrijft.

Door dit mechanisme 'we belonen je als je doet wat wij willen' claimt de gemeente de werkorganisatie die Haarlemse burgers bij het planvormings- en besluitvormingsproces zouden willen innemen.

4- Welk belang heeft de gemeente om zich met zoveel energie te mengen op het terrein van door de gemeente gewenste vormen van bewonersorganisaties?

5- Waarom wordt hier zoveel capaciteit ingestoken terwijl wettelijke taken (vergunningverlening bijvoorbeeld) van de gemeente nauwelijks aandacht krijgen (B&W besluit 2023/353886)?

6- Wordt straks, als de wijkraden wellicht zijn verdwenen, alleen de door de gemeente gewenste wijze van een bewonersorganisatie gesubsidieerd?

Zeer waarschijnlijk zal in dat geval de bestuursrechter korte metten maken met een dergelijke wijze van 'wij van WC-eend'-subsidiëren.

Immers Haarlemse burgers, ongeacht hun (in)formele organisatievorm, die voor de in de verordening beschreven activiteiten subsidie vragen, hebben dezelfde rechten als burgers verenigd in de door de gemeente beoogde wijkplatforms.

Opheffen wijkraden

Eind mei heeft uw college de wijkraad Vijfhoek, Raaks en Doelen opgeheven (het dictum van het B&W besluit 2023/575204 luidt: "*De wijkraad Vijfhoek, Raaks en Doelen op te heffen.*")

Dit op verzoek (helaas met hun volledige persoonsgegevens vermeld op uw openbare website) van die wijkraad c.q. het stichtingsbestuur. Overigens zag dat bestuur, naast dit statutair onjuiste verzoek, meer vormvereisten over het hoofd.

Eerder was een soortgelijk collegebesluit 'opheffen van een wijkraad' een andere Haarlemse wijkraad (B&W besluit 2023/156145) al overkomen. Deze wijkraad verzocht, geheel correct, om intrekken van de gemeentelijke erkenning van hun wijkraad maar ontving als antwoord ongevraagd hun opheffingsbesluit. Dat opheffen hadden zij als rechtspersoon zelf al gedaan.

In Haarlem kan het college volgens de verordening terzake een wijkraad erkennen dan wel een erkenning intrekken. Het stadsbestuur heeft mijns inziens geen besluitvormende rol bij het stichten dan wel opheffen van een wijkraad. Dat is een zaak van die wijkraad, c.q. van die wijkbewoners. Wijkkraden kunnen ook zonder gemeentelijke erkenning bestaan.

7-Welke rechtsgrond, bevoegdheid, juridische positie heeft het college bij dit genoemde besluit t.a.v. het opheffen van de wijkraad Vijfhoek ca. toegepast?
 Artikel 16 van de statuten van de overkoepelende 'Stichting Faciliteiten wijkraad Vijfhoek Raaks en Doelen' (KVK-nummer: 57922152) behandelt de mogelijke ontbinding van de Stichting c.q. van de wijkraad.
 Het college van B&W is bij de opheffing c.q. ontbinding van de wijkraad volgens die genoemde statuten géén partij.
 Ook de gemeentelijke (subsidie)verordening op de wijkraden beschrijft deze bevoegdheid van het college van B&W niet. Wijkraden kunnen in relatie tot uw subsidieverordening wel/niet worden erkend door het college, meer niet. Het lijkt hier te gaan om op onjuist gronden genomen besluiten.
 In het geval van mijn juiste zienswijze verzoek ik u uw bestreden besluiten te herzien en de juiste besluiten alsnog te nemen en deze te communiceren.

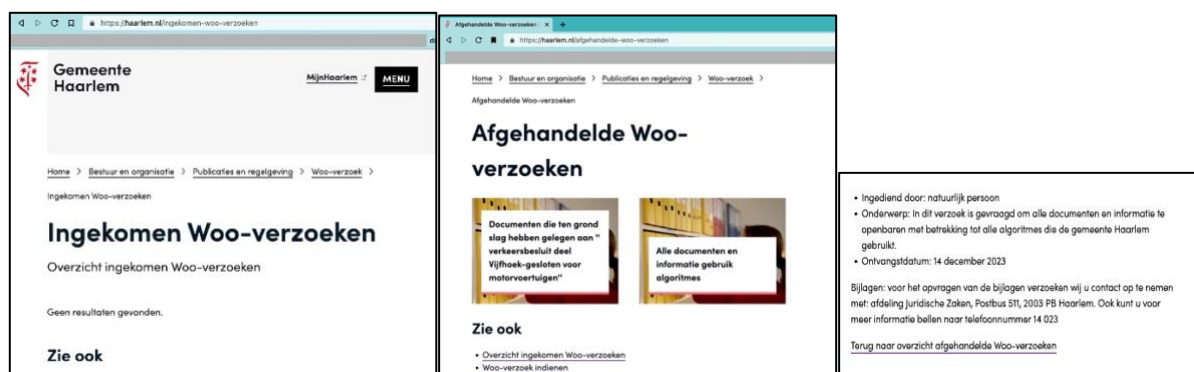
8- Bent u daar toe bereid?

Maar.. mogelijk is hier een nieuw experiment gaande inzake de Nieuwe Democratie? Het stadsbestuur kent zichzelf bij onafhankelijke rechtspersonen een besluitvormende positie toe en heft deze rechtspersoon op. De oppositiepartijen van de gemeenteraad zijn in dat geval gewaarschuwd..

WOO

Het belangrijkste doel van de Wet Open Overheid (WOO) is dat de overheid actief belangrijke informatie openbaar maakt en beschikbaar stelt.
 Op de gemeentelijke website wordt daartoe moeizaam gepoogd. Sinds geruime tijd is (a) het overzicht van ingediende WOO-verzoeken echter niet meer te vinden. Ditzelfde geldt, sinds het voorjaar van 2022, voor de door U gegeven (b) antwoorden op WOO-verzoeken.
 En, als er WOO-antwoorden (op de dag van dit schrijven is het er welgeteld 1) worden gepubliceerd op de gemeentelijke website moet je vervolgens contact zoeken met de organisatie om de bijlagen (waar het in de meeste gevallen juist over gaat) te kunnen lezen.
 Daarom vraag ik u (c) de WOO-antwoorden integraal op uw website te plaatsen.

9- Bent u bereid deze drie omissies te herstellen op korte termijn?

Gedragverandering

Op 22 juni jl. werd een [B&W besluit 2023/733583](#) van 20 juni jl. op de gemeentelijke website van notubiz gepubliceerd (inclusief [een bijlage](#)) inzake de stand van zaken m.b.t. de door u gewenste omvorming van wijkraden naar wijkplatforms.

De B&W-nota heeft als kernboodschap:

Kernboodschap	<p>Afgelopen half jaar is met wijkraden, actieve bewoners en maatschappelijke organisaties gesproken over de transitie naar wijkplatforms. Het college wil de commissie graag informeren over dit proces en de opgehaalde inzichten delen.</p> <p>Het doel van de transitie van wijkraden naar wijkplatforms is om met een netwerkstructuur meer actieve Haarlemmers te betrekken bij de eigen leefomgeving. Wijkraden die dat willen kunnen zich doorontwikkelen tot wijkplatform, zodat hun opgebouwde kennis en kunde, netwerken en communicatiekanalen behouden blijven voor het netwerk. Wel vraagt de transitie naar wijkplatforms om een cultuurverandering die de gemeente samen met de betrokken partijen in wil gaan. Met de belangrijkste verandering dat het netwerk gericht is op de wijk en de wijkgemeenschap en van daaruit in contact staat met de gemeente. En niet gericht is op het behartigen van belangen van de bewoners bij de burgerparticipatie rondom gemeentelijk beleid, projecten en opgaves.</p>	
---------------	---	--

Deze kernboodschap levert de volgende vragen op.

10-Is uw doel om meer actieve Haarlemmers te betrekken bij de eigen leefomgeving niet ook te realiseren naast het bestaan van de huidige wijkraden?

11-Waarom moeten om dat door u beoogde doel te bereiken wijkraden worden omgevormd naar wijkplatforms?

U schrijft: 'De transitie naar wijkplatforms vraagt om [een cultuurverandering](#) die de gemeente samen met de betrokken partijen in wil gaan.'

12-Gaat ook de gemeente (want 'samen') een cultuurveranderingstraject in?

13-Zo ja, welk onderdeel(e)len van de gemeente en wat zijn bij dat verandertraject daarvan de beoogde doelen?

14-Kunnen bewoners meedoen met het formuleren van die beoogde veranderdoelen bij de gemeentelijke cultuur?

15-Bent u het eens met de stelling van ervaren cultuurveranderaars dat een cultuurverandering bij anderen vooraf gegaan dient te worden door daarmee eerst bij je zelf te beginnen? 'Geef het goede voorbeeld.'

16-Of doelt u er mogelijk op dat u samen met de betrokken partijen bij die andere partijen een cultuurverandering beoogt?

17-Zo ja: welke cultuurverandering dienen bewoners door te maken volgens u?

18-In de richting van welke doelen en waarom?

19-Waar heeft u last van c.q. wat moet er beter bij de bewoners?

20-Welke vaardigheden maken de gemeente Haarlem zo geschikt dat zij dat beoogde cultuurveranderingproces kan begeleiden?

21-Mogen 'gezakte' kandidaten geen deel uit maken van een wijkplatform?

Een cultuur(=gedrang)verandering beogen is een hachelijke zaak, menen terzake deskundigen. Werkgevers (met een gezag relatie) hebben er hun handen vaak vol aan. U wilt als lokale overheid de cultuur bij bewoners veranderen, schrijft u.

Bewoners die verschillend zijn, in velerlei opzicht.

22-Beoogt u een Haarlemmer eenheidsworst?

23-Welke [afbreukrisico's](#) heeft u ingecalculeerd?

24-Welke gemeentelijke kerntaak c.q. wettelijke bepaling is hier aan de orde om als B&W te besluiten dat bewoners een cultuurveranderingstraject samen met hun lokale overheid in dienen te gaan?

25-Welke feiten liggen voor u ten grondslag aan de beoogde doelen van de cultuurverandering?

In de bijbehorende informatienota schrijft u:

Belangrijkste inzichten uit het participatietraject

1. De opgebouwde ervaring en expertise door de wijkraden is waardevol en wenselijk om te behouden. Wijkraden die dat willen kunnen zich doorontwikkelen tot wijkplatform. Een cultuuromslag is daarbij gewenst.

Wijkraadsleden investeren veel tijd in het wijkraadswerk, doen dit vrijwillig en er is veel kennis opgebouwd. Het is niet wenselijk dat dit verdwijnt. De transitie naar wijkplatforms is een verbeter- en moderniseringslag die vraagt om een cultuurverandering die de gemeente samen met de betrokken partijen in wil gaan. Met als doel meer actieve Haarlemmers te betrekken en de basis die de wijkraden hebben neergezet verder uit te bouwen. Wijkraden die dat willen kunnen zich doorontwikkelen tot wijkplatform, zodat hun opgebouwde kennis en kunde, netwerken en communicatiekanalen zo veel als mogelijk behouden blijven. De ontwikkeling naar wijkplatforms vraagt om een open en samenwerkende houding waarbij de blik op de wijk en het versterken van het netwerk in de wijk is gericht en er ruimte is voor iedereen om inbreng te leveren. Er zijn wijkraden die aandacht hebben voor de sociale samenhang in de wijk of werken aan de opgaven in de wijk door bewoners te ondersteunen met het verduurzamen van hun woningen, het vergroenen van de wijk of het organiseren van sociale ontmoetingen in de wijk. Deze positieve ontwikkelingen wil het college met de transitie naar wijkplatforms verder stimuleren.

Mijn vraag is:

Wijkraden die dat willen, kunnen zich door ontwikkelen in de door u gewenste richting van een wijkplatform. Ook zij (hier gaat het veelal om rechtspersonen i.p.v. om individuele burgers) dienen een cultuuromslag door te maken. Alweer, en weer samen met de gemeente.

26-Waarom wilt u dat ook deze gegroepeerde bewoners (vrijwilligers) hun huidige 'cultuur' moeten aanpassen aan de 'cultuur' die u als lokale overheid wenst?

Voorts schrijft u:

2. De betrokkenheid van bewoners staat voorop, daarom bestaat een wijkplatform in de kern uit samenwerkende actieve bewoners die zich inzetten voor hun wijk met daaromheen een netwerk aan partijen die actief zijn in de wijk.

Tijdens de sessies zijn zorgen geuit over de rol van andere partijen dan bewoners in wijkplatforms. Ondernemers zijn vaak al goed georganiseerd en hebben soms tegengestelde belangen, ZZP'ers hebben een winstoogmerk en bij maatschappelijke organisaties werken professionele betaalde krachten wat niet in verhouding staat tot de vrijwillige inzet van bewoners. De betrokkenheid van bewoners moet voorop staan. Waarbij idealiter het beste van beiden wordt gecombineerd: een vaste kern aan bewoners en daaromheen een netwerk van betrokken partijen. Denk daarbij aan initiatiefnemers, maatschappelijke organisaties, woningcorporaties, (sociaal) ondernemers, etc. en samenwerking via werkgroepen of rondom initiatieven, waar nodig wijkoverstijgend. Een vaste kern zorgt voor verbinding binnen het netwerk en draagt bij aan continuïteit en herkenbaarheid. Over de noodzakelijkheid van een vaste structuur (voorzitter, secretaris, penningmeester, etc.) wordt nog verder nagedacht.

27-Welk verschillen merkt u op tussen het door u beoogde wijkplatform en de decennia bestaande wijkraden waar het gaat om 'in de kern samenwerkende actieve bewoners die zich inzetten voor hun wijk met daaromheen een netwerk aan partijen die actief zijn in de wijk'?

Over de mogelijkheid van een vaste structuur (o.a. bestuursfuncties) schrijft u verder na te denken.

28-Waar bemoeit u zich mee als het gaat om de wijze waarop bewoners zich willen organiseren?

29-Welk gemeentelijk belang wordt er geschaad als bewoners hun structuren zelf (blijven) bepalen?

U schrijft verder:

3. Een wijkplatform kan de belangen in de wijk inzichtelijk maken, maar vertegenwoordigt de wijk niet. Wijken bestaan immers uit bewoners die verschillend denken en doen.

Tijdens de sessies is kritiek geuit op de huidige participatieaanpak van de gemeente als het gaat om tijdige informatieverstrekking en het nakomen van toezeggingen. Met de beoogde cultuuromslag voor wijkplatforms vervalt de focus op belangenbehartiging rondom de politiek-bestuurlijke besluitvorming binnen de gemeente. Sommige partijen vragen zich af wie dan nog wel de wijk vertegenwoordigt. Omdat wijken bestaan uit bewoners die verschillend denken en doen, wordt de rol van het wijkplatform verlegd van belangenbehartiger naar adviseur in participatietrajecten. Bij nieuw beleid of bij de start van een project kan de gemeente verkennende gesprekken voeren met de kern van een wijkplatform en andere betrokkenen om duidelijk te krijgen wat er leeft in de omgeving en welke participatieaanpak daarbij past. Het is vervolgens aan de gemeente zo goed en zo veel mogelijk belangen, wensen en meningen op te halen. Het gemeentebestuur weegt de belangen vervolgens af en beslist.

Mijn vragen zijn hier:

30-Als de focus op belangenbehartiging van de wijkplatforms vervalt, wat komt er in de plaats van die verdwenen focus?

Ook met accent bij de wijkplatforms op 'beoogd adviseur in participatie' blijven in de wijk en in die beoogde wijkplatforms verschillende opinies en gedachten bestaan tussen bewoners. Dat was zo en dat blijft zo, ook na de door u beoogde cultuurverandering.

Ook de uitput van de uit verschillende personen/gedachten bestaande wijkplatforms zal 'een advies' blijken te zijn. Het proces van beoordelen van de afgegeven adviezen en knopen doorhakken door uw college blijft identiek aan de huidige situatie. De beoogde wijkenindeling en het subsidiebudget blijven ongewijzigd.

31-Wat is er nu na het beoogde cultuurverandering feitelijk gewijzigd?

De door u beschreven situatie lijkt verdacht veel op 'oude wijn in nieuwe zakken'. Maar, u bent wel van de wijkraden af als uw visie tot stand komt.

Voorts schrijft u:

Met de wijziging van de verordening komt de verdeelsleutel, voor het bepalen van de hoogte van de wijkraadsgelden, te vervallen en wordt vervangen door een financiële overgangsbepaling. De overgangperiode van een half jaar biedt wijkraden die een doorstart maken naar wijkplatform de ruimte om hun werkzaamheden in de tussentijd te continueren. En biedt wijkraden die stoppen een dekking voor noodzakelijke afbouw- of overdrachtskosten. Wijkraden kunnen hiervoor een aanvraag met onderbouwing indienen tot maximaal 50% van de ontvangen subsidie in 2023. De wijkraden worden hier nog voor de zomervakantie over geïnformeerd in verband met hun lopende verplichtingen. Voorstel is de afbouwsubsidies te dekken uit de terugvorderingen van de niet bestede wijkraadssubsidies in 2023. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk binnen budget te blijven. Pas volgend jaar wordt duidelijk hoe het precies financieel uitpakt.

U beschrijft de situatie van wijkraden die willen door ontwikkelen naar de door u beoogde wijkplatforms en u beschrijft als tweede optie de wijkraden die willen stoppen.

32-Kunnen als derde optie de huidige wijkraden niet ook gewoon blijven bestaan na de vorming van wijkplatforms?

Wijkraden die dit jaar willen stoppen, kunnen bij u een exit budget aanvragen van de niet benutte middelen uit het wijkradenbudget 2023. Maar feitelijk horen ze pas in het voorjaar van 2024 wat zij echt zullen ontvangen.

33-Acht u dit een nette afwikkeling na tientallen jaren vrijwilligerswerk voor de wijk?

Voorts schrijft u:

Vanuit de gemeente wordt gewerkt aan het overdragen van meer zeggenschap naar bewoners over inrichting van de wijk en het versterken van eigenaarschap bij ontwikkelingen in hun eigen leefomgeving. Wijkplatforms die een stap verder willen gaan, kunnen hiervoor een aanvraag indienen en in samenwerking met de gemeente kunnen wijkbudgetten worden ingezet in de wijk, mits er dat jaar nog budget beschikbaar is. De uitwerking van de wijkbudgetten en wijkrechten volgt na de zomer.

In deze alinea beschrijft u de mogelijke subsidie en overdrachtsmogelijkheden voor wijkzeggenschap, echter exclusief voor de beoogde wijkplatforms.

34-Is die mogelijkheid ook aanwezig voor de huidige wijkraden en andere groeperingsvormen van bewoners, bijvoorbeeld bewonercoöperaties?

35-Zo niet, waarom kan dat niet?

36-Wat zijn de drijfveren van uw college om de soms 50 jaar bestaande Haarlemse wijkraden te doen omvormen tot wijkplatforms en welke signalen hebben u tot dit besluit doen komen?

37-Welk bedrag is er sinds dit proces van start ([B&W informatienota 2016013666](#) / ja, er wordt sinds 2016 aan dit doel door u gewerkt..) is gegaan, uitgegeven aan dit doel?

38-En welk bedrag raamt u nog te zullen gaan uitgeven voor dit doel?

39-Bent u tevreden over de tot nu toe bereikte resultaten?

Met een vriendelijke groet,
Dick Smit
023mugcity@gmail.com